

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie **J.K.**
skazanego z art. 148 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
w dniu 20 grudnia 2017 r.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 28 grudnia 2016 r.,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 16 września 2016 r.

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. A., Kancelaria Adwokacka w [...] 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł w tym 23 % podatku VAT tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie, jako obrońca z urzędu, kasacji na rzecz skazanego;**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 16 września 2016 r. uznał oskarżonego J. K. za winnego popełnienia zbrodni z art. 148 § 1 k.k. i za ten czyn wymierzył mu karę 13 lat pozbawienia wolności, nadto orzekł o zaliczeniu na poczet

ww. kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie oraz o kosztach postępowania.

Apelację od wyroku złożył obrońca oskarżonego zarzucając zaskarżonemu wyrokowi mającą wpływ na treść wyroku rażącą obrazę przepisów postępowania art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez całkowicie dowolną ocenę dowodów, a także rozstrzyganie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanego z pominięciem dowodów dla skazanego korzystnych, bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska oraz błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na rażąco dowolnym, a także nieznajdującym podstawy w zgromadzonym materiale dowodowym ustaleniu, że to oskarżony dopuścił się zbrodni zabójstwa.

Podnosząc powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu, alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Nadto złożył wniosek o zasądzenie kosztów obrony z urzędu.

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2016 r. Sąd Apelacyjny [...], zaskarżony wyrok sądu I instancji utrzymał w mocy. Orzekł także w przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego, jak i wynagrodzenia obrońcy z urzędu.

Kasację od tego wyroku wywiódł obrońca J. K., stawiając w pierwszej kolejności zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego poprzez:

- a) obrazę art. 437 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. przez dowolną ocenę dowodów, a także rozstrzyganie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanego z pominięciem dowodów dla skazanego korzystnych bez należytego uzasadnienia takiego stanowiska i w konsekwencji ustalenie stanu faktycznego w sposób intuicyjny, bez dostatecznych dowodów i bezpodstawne przyjęcie sprawstwa J.K. ponad wszelką wątpliwość pomimo istnienia szeregu dowodów świadczących o niepodobieństwie sprawstwa J.K.,
- b) art. 433 § 2 k.p.k. przez brak rozważenia w zaskarżonym wyroku wszystkich zarzutów apelacji stawianych wyrokowi sądu I instancji, w szczególności zarzutu braku uwzględnienia przez sąd I instancji wniosków pochodzących z

opinii biegłego z zakresu medycyny, który nie wykluczył samobójstwa B. T., jako przyczyny zgonu.

Drugi zarzut podniesiony w kasacji dotyczył rażącej niewspółmierności kary orzeczonej wobec skazanego J.K., co zdaniem autora skargi czyni zaskarżony wyrok rażąco niesprawiedliwym.

Podnosząc te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie J.K. od postawionego mu zarzutu, alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Obrońca wniósł także o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej J.K. z urzędu.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Regionalnej [...] złożył wniosek o oddalenie kasacji obrońcy, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy skazanego jest bezzasadna i to w stopniu uzasadniającym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który strona powinien kierować przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu odwoławczego (podmioty wskazane w art. 521 k.p.k. mogą skarżyć także prawomocne orzeczenia sądu pierwszej instancji). To stwierdzenie winno mieć wpływ na rodzaj i charakter kasacyjnych zarzutów. Jest bowiem oczywiste, że zarzuty kasacji powinny odnosić się do kwestii związanych ze sposobem procedowania i treścią rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, a nie wprost do orzeczenia sądu pierwszej instancji. Z podniesionych w kasacji zarzutów jedynie zarzut opisany w pkt 1 (podpunkt b - numeracja SN) odpowiada warunkom formalnym, których spełnienie warunkuje formalna skuteczność wniesionej kasacji.

Na tle uwagi poczynionej powyżej jest jasne, że zarzut określony w pkt 1 a jest zarzutem, który w istocie dotyczy orzeczenia sądu I instancji, albowiem oparty jest na kwestionowaniu ustaleń faktycznych w formie twierdzenia o dokonaniu przez sąd pierwszej instancji niewłaściwej oceny dowodów. Obrońca w tym zarzucie prezentuje swoje uwagi w kontekście zgromadzonych materiałów dowodowych, a także feruje własne oceny i przez pryzmat tych ocen stawia zarzuty wyrokowi sądu pierwszej instancji, twierdząc jednocześnie, że sąd odwoławczy powinien dokonać odmiennej ich oceny. Powtórzyć zatem należy, że Sąd

Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym nie jest sądem odwoławczym, co oznacza, iż nie jest władny dokonywać ponownej oceny dowodów i w oparciu o tak przeprowadzoną własną ocenę sprawdzać poprawność dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Tymczasem skarżący w pierwszym punkcie kasacji taki postulat wprost formułuje, co znajduje także wyraz we wniosku końcowym (zmiana wyroku i uniewinnienie skazanego – uw. SN). Przy czym co warto podkreślić zarzut ten jest tożsamy z zarzutem uprzednio podniesionym w apelacji, co do którego sąd odwoławczy odniósł się w sposób kompletny w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Twierdzenie skarżącego sprowadzić należało zatem wyłącznie do polemiki z orzeczeniami sądów obu instancji, polemiki opartej na braku akceptacji ze strony skarżącego dla poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Podnieść także należy, że nie sposób skutecznie stawiać w rozpoznawanej sprawie zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., poprzez odwołanie się w uzasadnieniu kasacji do odmiennych w swej wymowie wyjaśnień skazanego, skoro sąd odwoławczy nie oceniał tego dowodu i nie dokonywał też samodzielnych ustaleń faktycznych. Sąd odwoławczy nie mógł zatem dopuścić się obrazy wskazanego przepisu, skoro jego rola w postępowaniu odwoławczym ograniczyła się do - poprzedzonej kontrolą - akceptacji dokonanej przez sąd pierwszej instancji oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Nie znajduje też potwierdzenia zarzut rażącej obrazy art. 5 § 2 k.p.k., skoro jego podstawą są wyłącznie wątpliwości strony, co do treści ustaleń faktycznych. Wszak dla oceny, czy nie został naruszony zakaz *in dubio pro reo* nie są miarodajne wątpliwości zgłaszane przez stronę, ale jedynie to, czy orzekający w sprawie sąd rzeczywiście powziął wątpliwości, co do treści ustaleń faktycznych i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego, względnie to, czy w świetle realiów konkretnej sprawy wątpliwości takie powinien był powziąć. W niniejszej sprawie wątpliwości takie prezentuje jedynie autor kasacji, co przesądza o całkowitej bezzasadności omawianego zarzutu.

Niezależnie od formalnej poprawności zarzutu opisanego w pkt 1b, stwierdzić należało jego merytoryczną bezzasadność. Rzecz bowiem w tym, że dla prawidłowego podniesienia zarzutu kasacyjnego nie wystarczy samo stwierdzenie, iż sąd odwoławczy wbrew nakazowi z art. 433 § 2 k.p.k. zarzutu określonego

rodzaju nie rozpoznał, ale chodzi o to, by wykazać, że przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie zaistniało w rzeczywistości, a nadto by określić na czym ono polega, i w jaki sposób skutkuje tak rażącym naruszeniem przepisów, że można je w istocie przyrównywać w skutkach do uchybienia rangi bezwzględnej podstawy odwoławczej. Tymczasem lektura kasacji nie dowodzi, aby autor skargi utrzymywał, że sąd odwoławczy w rzeczywistości nie rozważył któregośkolwiek z zarzutów apelacyjnych, ale potwierdza wyłącznie to, iż stawianych tam zarzutów sąd odwoławczy **nie uwzględnił w zgodzie z oczekiwaniami skarżącego**. Takie postąpienie skarżącego świadczy o instrumentalnym wykorzystaniu przywołanego przepisu, jedynie w celu sprowokowania ponownej, niedopuszczalnej na tym etapie weryfikacji materiału dowodowego i ustaleń faktycznych w zakresie sprawstwa skazanego.

Na marginesie dodać trzeba, że sąd drugiej instancji dokonując kontroli instancyjnej w tym postępowaniu sprostął wymogom określonym zarówno w art. 433 § 2 k.p.k., jak i art. 457 § 3 k.p.k., czego dowodzi wprost lektura pisemnych motywów orzeczenia. Na stronie 9-11 uzasadnienia (numeracja SN) sąd odwoławczy odniósł się do opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej, w szczególności, złożonej na rozprawie przeprowadzonej w dniu 26 kwietnia 2016 r. w zakresie, w jakim wnioski biegłego dotyczyły kwestii związanych z ferowaną przez obrońcę tezę o samobójstwie pokrzywdzonej. Co istotne, wywody obrońcy w tej kwestii nie znajdują wsparcia nawet w wyjaśnieniach sprawy.

Słusznie podkreśla sam autor kasacji niedopuszczalność podnoszenia na etapie postępowania kasacyjnego zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymierzonej skazanemu. Wszak dla skuteczności takiego twierdzenia w kasacji rozstrzygające znaczenie ma to, czy skarżący skutek w postaci niewspółmierności kary wiąże bezpośrednio z rażącą obrazą prawa materialnego lub procesowego. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżący takiego naruszenia prawa mogącego skutkować niewspółmiernością kary formalnie nie wskazał, nie przedstawił też w uzasadnieniu żadnej argumentacji mającej potwierdzić tego rodzaju naruszenie. Nie dopełnia tego wymogu sięgnięcie się przy redakcji zarzutu niewspółmierności kary do formuły rażącej niesprawiedliwości wyroku (art. 440 k.p.k.). O naruszeniu tego przepisu można byłby mówić jedynie wówczas, gdyby sąd odwoławczy nie

dostrzegł uchybień, których nie podniesiono w apelacji, a które były tak istotne, że czyniły utrzymanie w mocy skarżonego orzeczenia rażąco niesprawiedliwym. Podniesienie w ramach postępowania kasacyjnego zarzutu naruszenia prawa procesowego - art. 440 k.p.k. jest, zatem dopuszczalne, o ile zostanie on powiązany z konkretnym uchybieniem, którym obarczone jest skarżone orzeczenie, a którego nieuwzględnienie z urzędu i utrzymanie orzeczenia w mocy, spowodowało rażącą niesprawiedliwość orzeczenia sądu pierwszej instancji. Tymczasem w tej sprawie nie dość, że zarzut ten nie został formalnie zwerybalizowany to na dodatek nie został powiązany z wykazaniem uchybienia lub uchybień, których nie dostrzegł sąd II instancji, a które nie mieściłyby się w zarzutach stawianych w apelacji obrońcy skierowanej przeciwko całemu wyrokowi. Podkreślić trzeba, że sąd odwoławczy w ramach przeprowadzonej kompleksowej kontroli odwoławczej, pomimo braku zarzutu ze strony apelującego, odniósł się także do zagadnienia wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności aprobuując przyjętą przez sąd I instancji ocenę okoliczności istotnych z punktu widzenia procesu miarkowania kary, jak i samą jej wysokość (vide str.12 uzasadnienia - numeracja SN). W uzasadnieniu skargi obrońca przekonując o zasadności stawianego zarzutu rzekomej surowości kary, ogranicza się wyłącznie do uwypuklenia negatywnych dla skazanego i jego rodziny skutków wymierzenia mu kary 13 lat pozbawienia wolności, całkowicie pomijając fakt, że skazany dopuścił się zbrodni zabójstwa swojej konkubiny, przy czym działał z bezpośrednim zamiarem pozbawienia jej życia, zadając cios nożem w klatkę piersiową.

Z tych powodów orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach obrony z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, uzasadnia treść § 17 ust. 3 pkt 2 oraz § 4 ust.1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz.1714).